

МАКРОЕКОНОМСКИ МОНИТОР

Март 2024

12(4)

Во четвртиот квартал од 2023, **БДП се зголеми за 0.9%** на годишна основа, со што целата 2023 заврши со еднопроцентен раст. Забавувањето на економската активност кое отпочна порано, благо се интензивираше до крајот на годината, со што ги потфрли сите проекции. Главен двигател на забавувањето и понатаму е надворешната побарувачка, а продолжија да се намалуваат и **брuto инвестициите (-20.5%)**, двете резултат на забавената активност и негативните стапки на раст на економиите од главните трговски партнери. **Личната потрошувачка** и понатаму релативно солидно порасна (3.7%), главно движена од позитивниот реален раст на платите и од солидниот раст на другите доходни компоненти на населението. Првпат по извесен период на затегнување, **јавната потрошувачка** порасна (5.6%), тенденција која е веројатно да продолжи и низ првата половина од 2024 година. **Земјоделството** забележа остар пад (-15.3%), додека **индустријата** и **градежништвото** излегоа благо над негативната зона (1.6% и 5.5%, соодветно), по падовите во претходните квартали. **Услугите** забележаа поблаг раст споредено со претходните квартали (1.6%).

Забавувањето на економијата започна особено неповолно да се одразува врз пазарот на трудот, за првпат по долг период на негови позитивни остварувања. **Невработеноста во четвртиот квартал од 2023 се зголеми на 13%** (од 12.8% во претходниот квартал). **Вработеноста** се намали на 45.5% (од 45.7% во претходниот квартал), додека **активноста** на пазарот на труд остана опадна на 52.2% (од претходните 52.4%).

Во третиот квартал од 2023, **инфлацијата се преполови на 3.4% на годишна основа**, од 7.8% во претходниот квартал. Забавувањето е водено од намалувањето на глобалните притисоци кај храната и енергијата, од замрзнувањето на цените на избрани прехранбени производи, како и од исцрпувањето на преносот на инфлациските притисоци врз пошироката потрошувачка кошничка кој беше присутен во текот на годината.

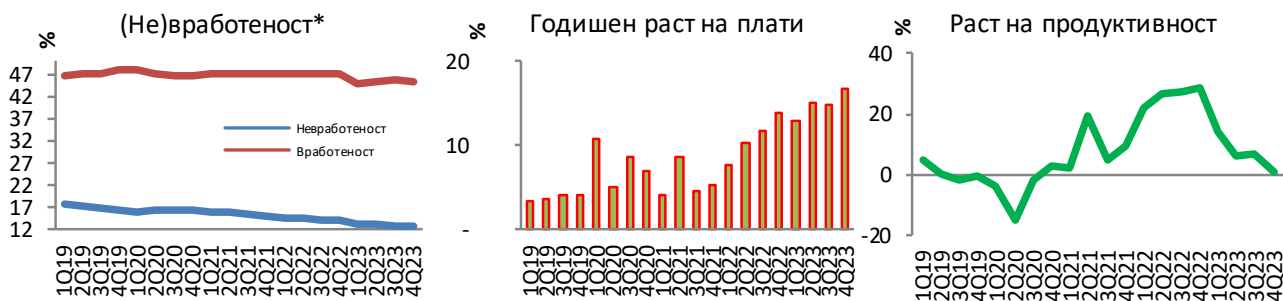
Економското забавување кое е моментално на сцена ќе продолжи најмалку во првата половина од 2024 година. Изгледите во поглед на инфлацијата стануваат поповолни, но зависат од критични домашни фактори. **Finance Think ги задржува претходните проекции за раст на БДП во 2024 од 2.7% и за раст на цените од 3.8%.**

РАСТ И ИНФЛАЦИЈА

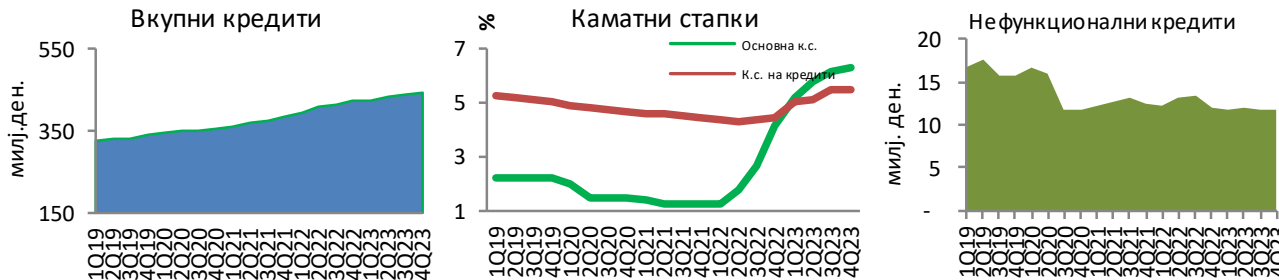
Годишен раст, %	2Q2023	3Q2023	4Q2023
БДП ЕУ 27	0.5	0.1	0.3
БДП Северна Македонија	0.9	1.0	0.9
Годишен раст, %	2Q2023	3Q2023	4Q2023
Вкупна инфлација	11.2	7.8	3.4
Базична инфлација	9.1	6.9	6.0

ПАЗАР НА ТРУД

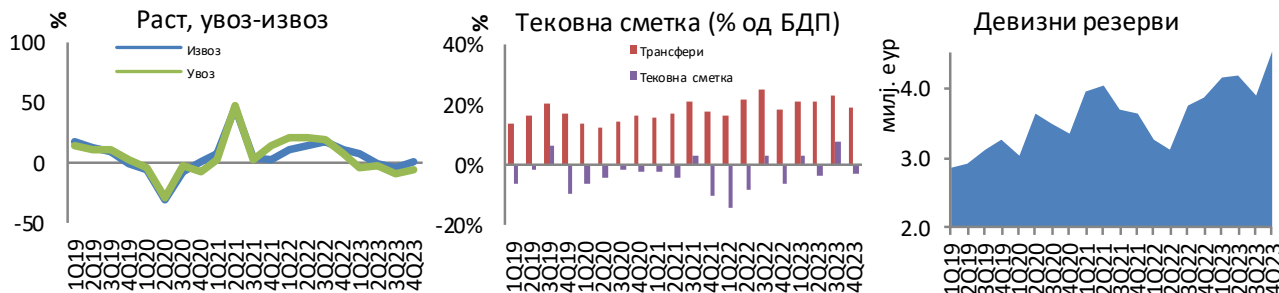
%	2Q2023	3Q2023	4Q2023
Стапка на активност (%)	52.4	52.4	52.2
Невработеност на млади (%)	24.5	24.0	25.4
Просечна нето плата (ден.)	36,375	36,851	39,067
Раст на продуктивност (%)	5.9	6.5	0.9

ФИНАНСИСКИ ПАЗАРИ

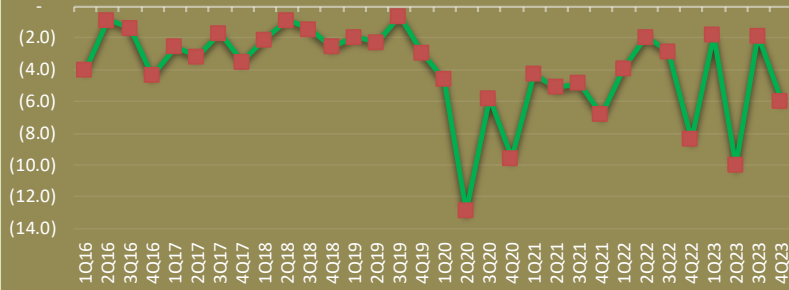
Годишен раст	2Q2023	3Q2023	4Q2023
М2	9.7%	6.1%	6.1%
Депозити	11.5%	8.9%	8.7%
Кредити	6.5%	5.1%	3.3%
Девизни резерви	34.5%	3.9%	17.5%

НАДВОРЕШНА СМЕТКА

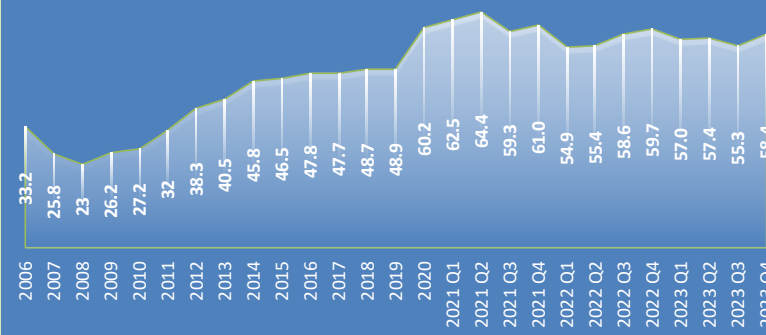

% од БДП	2Q2023	3Q2023	4Q2023
Трговско салдо	-17.8%	-9.4%	-15.6%
Приватни трансфери	21.0%	22.9%	18.7%
Тековна сметка	-3.6%	7.4%	-2.9%
Странски инвестиции	4.3%	2.2%	6.1%
Девизни кред. / вкупни кред.	35.1%	35.2%	34.7%

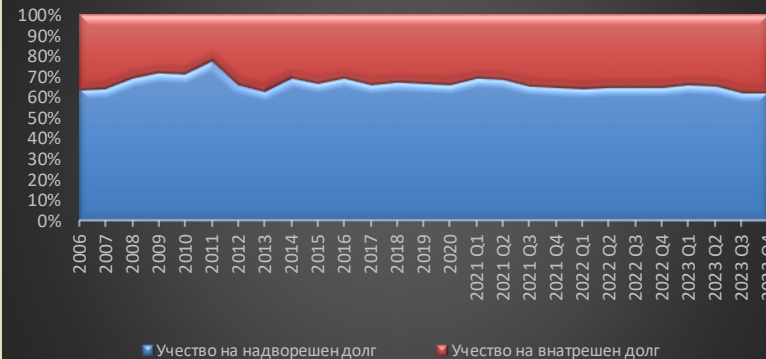
Буџетски дефицит (% од БДП)

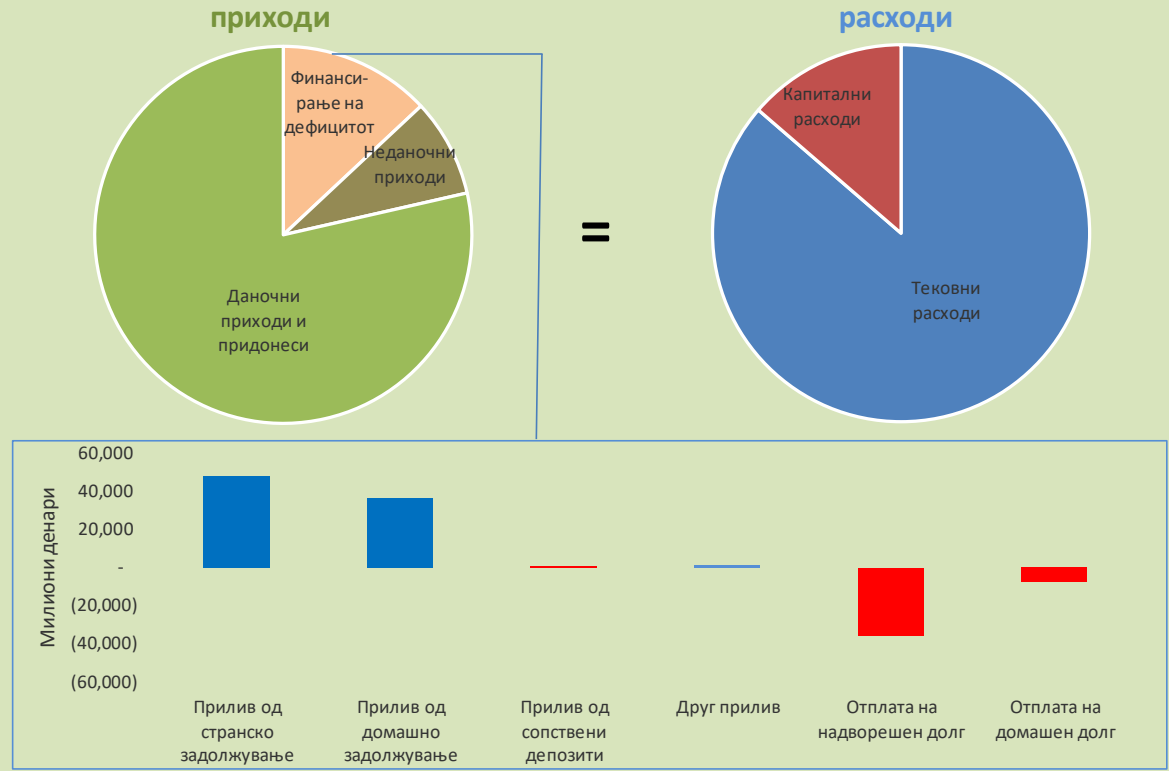
Јавен долг (% од БДП)

Структура на јавен долг

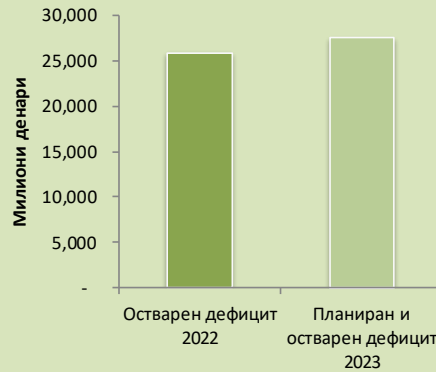

ЈАВНИ ФИНАНСИИ

Во 2023 буџетскиот дефицит изнесува 4.9% од БДП и е во линија со годишната проекција.

Пензиски буџет

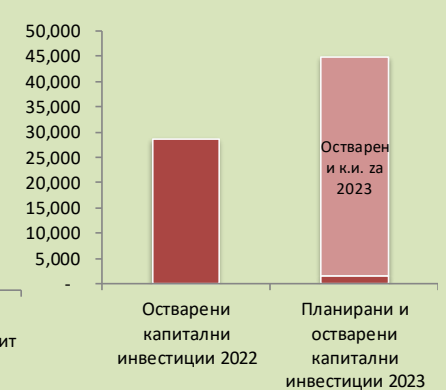
Во 2023, пензискиот дефицит е пропорционално реализиран (100.2%).

Здравствен буџет

Во 2023, здравствениот дефицит е потфрлен (88.9%).

Капитални расходи

Во 2023, капиталните инвестиции се потреализирани (96.8%).

ИНДУСТРИСКИ БЛИЦ

	Индустриско производство			Работници во индустријата		
	1-2Q/23	1-3Q/23	1-4Q/23	1-2Q/23	1-3Q/23	1-4Q/23
Енергија	17.8	10.2	6.0	(5.4)	(5.2)	(4.3)
Интермедијарни производи, освен енергија	(10.9)	(6.0)	(5.9)	(2.1)	(2.6)	(2.9)
Капитални производи	7.4	7.2	9.9	12.5	12.9	14.3
Трајни производи за широка потрошувачка	2.0	(4.2)	(8.0)	(5.6)	(5.5)	(5.2)
Нетрајни производи за широка потрошувачка	6.1	1.8	1.6	(2.4)	(2.0)	(1.5)
Производство на прехранбени производи	(5.1)	(4.4)	(1.0)	(2.7)	(2.3)	(2.1)
Производство на метали	(25.8)	(14.3)	(18.8)	(4.9)	(5.1)	(4.8)
Производство на облека	(2.8)	(7.8)	(9.3)	(4.6)	(5.0)	(5.7)
Производство на неметални минерални производи	(36.5)	(13.6)	(10.2)	(6.6)	(6.4)	(5.6)
Производство на тутунски производи	27.7	(0.5)	(3.4)	(4.4)	(4.1)	(3.2)
Производство на пијалаци	14.7	11.7	8.0	(4.3)	(2.6)	(0.4)
Производство на кокс и рафинирани нафтени производи	(6.6)	(5.5)	(1.6)	(1.4)	(2.2)	(1.3)
Производство на електрична опрема	(8.7)	(11.2)	(10.7)	2.7	0.7	(0.9)
Производство на фабрикувани метални производи	(5.7)	(1.6)	(3.1)	(3.2)	(3.0)	(2.9)
Вкупно	1.5	0.7	0.7	0.9	1.1	1.6

Finance Think е непрофитен институт за економски истражувања и политики. Основан е во 2012 година.

Нашата Визија

Да поттикнеме економско размислување за подобра благосостојба утре.

Нашата Мисија

Да го подобриме влијанието на економските, социјалните и развојните трендови и политики врз граѓаните во Северна Македонија и регионот на Западниот Балкан, преку економски истражувања, застапување базирано на докази и водено од податоци, и поттикнување критичка дебата за демократските процеси.

Истражувањето на Finance Think им помага на носителите на политиките, застапниците на политиките, креаторите на мислење, економските новинари и јавноста да ги разберат прашањата кои влијаат врз обичните граѓани.

Врз основа на статутот, Finance Think се стреми да постигне **три статутарни цели**. Тие се:

- Да придонесе кон подобрување на економските, социјалните и развојните политики и реформи преку продуцирање докази, базирани на истражување и водени од податоци.
- Да се зголеми ефектот од производите на Finance Think врз целните групи (вештини), донесувањето политики (политики и реформи) и општеството (свесност).
- Да се развие институционалниот капацитет на Finance Think, во смисла на истражување, застапување, финансирање и комуникација, со цел посилено влијание врз економските, социјалните и развојните реформи и врз ефектите што соодветните политики ги имаат врз граѓаните.

Програмски области

- Политики на раст и развој
- Фискална транспарентност и одговорност
- Конкурентност и пристапување кон ЕУ
- Сиромаштија, вработување и вештини
- Родови и доходни нееднаквости
- Општински финансии и политики
- Зелена економија

ОДГОВОРНОСТ

Copyright © 2023 од страна на Finance Think, Сите права се задржани.

Ниеден дел од оваа публикација не смее да се репродуцира, складира или внесе во систем за пребарување или да се пренесува во која било форма или со какви било средства (електронски, механички, со фотокопирање, снимање или на друг начин), без претходна писмена дозвола од сопственикот на авторските права. Finance Think направи максимални напори да ја осигура точноста на информациите презентирани во овој документ. Меѓутоа, ниту Finance Think ниту кој било од неговите носители на одлуки или аналитичари или вработени може да биде одговорен за какви било финансиски последици кои произлегуваат од употребата на информациите претставени од овде.

Finance Think

Институт за економски истражувања и политики

Ул. Фредерик Шопен 1/2, 1000 Скопје, Република Северна Македонија

+389 2 6156 168, www.financethink.mk, info@financethink.mk